

NOTAT

SKOV- OG NATURSTYRELSEN

+

Landbrugs- og Bioteknologi-
kontoret

J.nr. 1996-002-0073

Den 12. april 1999

Miljø- og Energiministeriets og Fødevareministeriets redegørelse for begrebet anlæg/projekt i relation til VVM-reglerne, planlovens regler om landzonetilladelse og IPPC-direktivet for så vidt angår husdyrproduktion.

A. Regelgrundlaget.

1. VVM-reglerne.

VVM-direktivet anvender i artikel 1 begrebet projekt, men benytter også begreberne bedrift og anlæg, jf. nedenfor.

I direktivets artikel 1, stk. 2, defineres projekt således:

- "gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder
- andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden."

Direktivet fra 1985 har ikke bestemmelser om husdyrproduktion i bilag I, men i bilag II, pkt. 1 e og f er der bestemmelser om henholdsvis "bedrifter indrettet til fjerkræhold" og "bedrifter indrettet til svinehold".

I det ændrede direktiv fra 1997 er artikel 1 med definitionen uændret, men bilag I pkt. 17 omfatter "Anlæg til intensiv fjerkræavl og svineavl med mere end", og bilag II, pkt. 1, litra e, omfatter "Anlæg til intensiv husdyravl (projekter, som ikke er omfattet af bilag I)."

Der kan næppe udledes noget særligt af det vekslende ordvalg, projekt, bedrift og anlæg. Formålet med direktivet er, at større bygge- og anlægsarbejder eller andre foranstaltninger, der kan påvirke miljøet, skal vurderes inden de tillades igangsat. Det er altså det foretagende (byggeri, anlæg eller produktion osv.), der søges tilladelse til, som er udgangspunktet.

I relation til VVM-direktivet er det ligegyldigt, om det anlæg/projekt, der søges tilladelse til, skal etableres på en eller flere (selvstændigt matrikulerede) ejendomme, og hvem der er ansøger, en privat eller flere i forening, et selskab eller en offentlig myndighed.

2. Landzonetilladelse.

Planlovens regler om, hvornår landzonetilladelse er nødvendig er knyttet til landbrugslovens begreb "landbrugsejendom". Det som kan opføres uden tilladelse er byggeri, "der er erhvervmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom". Hvad der er nødvendigt for driften, således at der ikke kræves landzonetilladelse, er en afgørelse, der træffes efter planloven (typisk efter indhentet vejledende udtalelse fra jordbrugskommissionen).

Spørgsmålet om nødvendigheden af en landzonetilladelse er således knyttet til den enkelte landbrugsejendom. Bygninger, der ønskes opført til brug for driften af flere ejendomme kræver i alle tilfælde landzonetilladelse.

3. IPPC-direktivet.

Ifølge IPPC-direktivets art. 2, nr. 3) er et "anlæg" en stationær teknisk enhed, hvor der gennemføres én eller flere af de aktiviteter, som er nævnt i bilag 1, og enhver anden hermed direkte forbundet aktivitet, der teknisk er knyttet til de aktiviteter, der udføres på denne lokalitet, og som kan have indvirkning på emissioner og forurening.

B. Begrebets indhold.

Hvad angår begreberne anlæg og projekt i de to direktiver, er der næppe nogen forskel. Det afgørende må også i relation til IPPC-reglerne være det foretagende, der søges tilladelse til. Direktiverne bruger ikke ejendomsbegrebet, men spørgsmål om ejendoms- og ejerforhold har dog betydning for, hvem myndighederne skal holde sig til som ansvarlige for en ansøgning og overholdelsen af vilkårene for en godkendelse.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Miljø- og Energiministeriet har drøftet hvordan begrebet anlæg skal forstås. De følgende retningslinier bør lægges til grund ved godkendelsesmyndighedens vurdering af, om en konkret produktion er omfattet af godkendelseskravet.

Det er hensigten at formulere listepunktet sådan, at "anlæg til husdyrproduktion" af en given størrelse pålægges godkendelsespligt.

Når indholdet af dette begreb skal fastlægges må der tages udgangspunkt i, at det skal bruges til at afgrænse, hvornår der er grundlag for at foretage en samlet miljømæssig vurdering af en given produktion på grund af den potentielle forureningsmæssige betydning.

1. En ejendom.

I langt de fleste tilfælde vil der være sammenfald mellem ejendom og anlæg, således at det er antal dyreenheder på ejendommen, der er afgørende. Dette gælder også, hvis to ejendomme sammenlægges.

I sjældne tilfælde kan det tænkes, at der på meget store ejendomme kan være flere anlæg på én ejendom. Hvis man skal betragte hvert anlæg for sig, forudsætter det, at anlæggene fungerer som uafhængige enheder og ligger adskilt.

Hvis to landmænd deler en stald, er udgangspunktet, at der vil være godkendelsespligt, hvis antal dyr i stalden (på ejendommen) overstiger det fastsatte antal dyreenheder.

2. To eller flere ejendomme.

2.1. Ejerforhold.

Der kan være tilfælde, hvor to eller flere ejendomme tilsammen må betragtes som ét anlæg selv om staldene er placeret på hver sin ejendom, jf. nedenfor afsnit 2.2. En forudsætning er dog, at de er ejet af den samme ejer eller hvad der må sidestilles hermed, eller at det mellem flere ejere er aftalt at etablere et fællesskab omkring driften af ejernes husdyrproduktioner.

Følgende tilfælde betragtes som sidestillet med, at flere ejendomme ejes af samme ejer:

Ejendomme, der ejes af:

- en person og dennes ægtefælle eller mindreårige børn,
- en person og et § 20-selskab med denne person eller dennes ægtefælle eller mindreårige børn som landmanden i selskabet eller

- en person og et selskab, hvori denne person eller dennes ægtefælle eller mindreårige børn har en væsentlig økonomisk interesse.

2.2. Kriterier for, hvornår to eller flere ejendomme betragtes som et anlæg.

Forudsat, at betingelserne under pkt. 2.1. er opfyldt, bør de nedenfor nævnte elementer lægges til grund for vurderingen af, om der er tale om ét anlæg.

Ifølge landbrugsloven består landbrugsstrukturen i Danmark af selvstændigt matrikulerede ejendomme, hver med sin produktion. En landmand kan eje op til tre sådanne landbrugsejendomme. Hver ejendom udgør en "byggeklods", som kan sælges og købes uafhængigt af hinanden. Formålet med "byggeklodssystemet" er at begrænse produktionsenhedernes størrelse og samtidig lette køb og afhændelse af hver "byggeklods" ved generationsskifte, ved etablering for unge landmænd og ved udvidelser og afvikling.

I det nye forslag til landbrugslov opereres fortsat med begrebet "byggeklodser". Hermed menes ifølge bemærkningerne, at en landmand f.eks. kan etablere sig på en landbrugsejendom og derefter udvide bedriften (i landbrugslovens forstand) ved køb af en eller flere selvstændige ejendomme, der evt. hver for sig kan udbygges med husdyrproduktion op til en vis størrelse. Ved gradvis nedtrapning kan de enkelte landbrugsejendomme igen afhændes hver for sig. Ifølge bemærkningerne til landbrugsloven giver det mulighed for at lette generationsskiftet og for at bevare landbrugsejendomme som selvstændige enheder, uden at dynamikken og mulighederne for at foretage strukturtilpasninger mistes.

Når landbrugslovens princip om "byggeklodser" er fulgt i praksis, vil der som udgangspunkt være tale om selvstændige ejendomme, som ikke betragtes som et samlet anlæg i godkendelsesmæssig henseende.

Hvis en ejer eller flere ejere, der har etableret et fællesskab omkring driften, i stedet for byggeklodssystemet vælger at drive husdyrproduktion på to naboejendomme i tilknytning til hinanden som ét samlet teknisk anlæg på samme lokalitet, kan de to ejendommers husdyrproduktioner ikke betragtes som selvstændige og adskilte i godkendelsesmæssig sammenhæng. Vurderingen er, at der er tale om adskilte anlæg med mindre det efter en konkret vurdering reelt ikke er muligt at bedømme og regulere ejendommene adskilt i godkendelsesmæssig sammenhæng.

Tilstedeværelsen af fællesanlæg, f.eks. fælles malkestald eller foderanlæg, kan være et indicium for, at ejendommens bygninger har en sådan teknisk sammenhæng, at de må betragtes

som ét anlæg. En ejendom kan godt være en selvstændig enhed uden en gyllebeholder men med opbevaringskapacitet på en anden ejendom, jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen § 8, stk. 5. Rørforbindelser mellem to forskellige bygningskomplekser gør i sig selv ikke de to bygningskomplekser til ét teknisk anlæg. Flytning af varer mellem ejendomme på samme bedrift - f.eks. af smågrise - som også forekommer mellem forskellige bedrifter, gør ikke to staldanlæg til ét teknisk anlæg.